

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2005

4. volební období

985/1

Stanovisko vlády

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 155/ 1995 Sb.,
o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

předložené dopisem předsedy vlády Jiřího Paroubka ze dne
15. června 2005 (čj. 11864/05 - OVA)

S t a n o v i s k o

vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 985)

Vláda na jednání své schůze dne 15. června 2005 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 985), a vyslovila s tímto návrhem **n e s o u h l a s** z dále uvedených důvodů.

1. Dosavadní právní úpravu zvyšování důchodů, obsaženou v § 67 zákona o důchodovém pojištění, považuje vláda za vyhovující a též za odpovídající finančním možnostem státu. Platná ustanovení o zvyšování důchodů garantují důchodcům plné zohlednění inflačního trendu a částečně zohledňují i růst reálných mezd s ohledem na možnosti státního rozpočtu. V důsledku navrhovaného vyššího zohlednění růstu reálné mzdy při valorizaci důchodů by došlo k trvale vyššímu růstu mandatorních výdajů státního rozpočtu. Odhaduje se, že výdaje na důchody by se zvýšily v roce 2006 o 3,2 mld. Kč, v roce 2007 o 4,7 mld. Kč a v roce 2008 o 6,1 mld. Kč; v tomto směru není správný předpoklad, z něhož vychází důvodová zpráva předloženého návrhu zákona. Podle odhadů cenového a mzdového vývoje by valorizace v letech 2006 až 2008 činily podle platné právní úpravy zvýšení důchodů na povinné minimální úrovni 2,9 %, 4,9 % a 3,9 % a podle předloženého návrhu zákona 4,2 %, 5,4 % a 4,4 %.

2. Nepřesné je tvrzení v důvodové zprávě, že stávající mechanismus valorizace ohrozí plnění Českou republikou ratifikovaných úmluv Mezinárodní organizace práce č. 102 a č. 128. Při trvalém uplatňování minimální valorizace důchodů sice dochází k poklesu relace průměrného vypláceného důchodu k průměrné mzdě, ale tato skutečnost neovlivní plnění výše uvedených úmluv. Kritériem pro plnění úmluv je totiž vztah průměrné výše nově přiznávaného důchodu k průměrné čisté mzdě kvalifikovaného dělníka; požadovaná relace činí 45 % a v roce 2005 činí v České republice tato relace 45,2 %. Nejde tedy o rozpor s úmluvami Mezinárodní organizace práce, neboť ty se netýkají vyplácených důchodů. Výši nově přiznávaných důchodů ovlivňují především redukční hranice používané při stanovení osobního vyměřovacího základu; tyto hranice stanoví na základě zákonného zmocnění vláda pro každý kalendářní rok a jejich výši vždy stanoví tak, aby příslušné úmluvy byly u nově přiznávaných důchodů plněny.

3. Předložený návrh zákona obsahuje některé legislativní nedostatky. Například v čl. I bodu 3 (§ 67 odst. 6) se vymezuje rozhodné období. Pojem „rozhodné období“ je však zavádějící, neboť jednak neodpovídá terminologii používané v ostatních ustanoveních § 67, jednak tento pojem je již použit v § 16 a v § 18 zákona o důchodovém pojištění v jiném významu. Vymezení „rozhodného období“ je nejasné, neboť není stanoven jeho počátek a konec a nepočítá se s možností nepravidelné valorizace; například, pokud by valorizační podmínka nebyla pro zvýšení v roce 2006 naplněna, pak by se podle návrhu zjišťoval při valorizaci v roce 2007 růst reálných mezd z období 1. pololetí 2005 (kalendářní rok posledního zvýšení důchodů) a opět z 1. pololetí 2005 (kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá termín zvýšení důchodů), takže k zohlednění růstu reálných mezd by nedošlo. Navíc přechod k porovnávání jednotlivých pololetí by nepřinesl žádné výrazné zlepšení, neboť meziroční tempo růstu mezd za celý rok a za pololetí je v podstatě shodné. V čl. I bodě 5 (§ 67 odst. 9) je navrhovaný text nejednoznačný a umožňuje různé výklady použitých ukazatelů, a to jak zjištěných, tak i propočtených.